

Обґрунтування про прийняття постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку»

Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють впровадження Закону, зокрема правилами ринку.

Так, відповідно до частини першої статті 1 Закону, ринок електричної енергії це система відносин, що виникають між учасниками ринку під час здійснення купівлі-продажу електричної енергії та/або допоміжних послуг, передачі та розподілу, постачання електричної енергії споживачам.

Частиною третьою статті 3 Закону визначено, що обов'язковою умовою участі в ринку електричної енергії (крім споживачів, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу) є укладення договору про врегулювання небалансів з оператором системи передачі (далі – ОСП).

Разом з цим, відповідно до положень статті 70 Закону, усі учасники ринку, крім споживачів, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу, несуть відповідальність за свої небаланси електричної енергії. З метою врегулювання небалансів з ОСП учасник ринку має стати стороною, відповідальною за баланс (далі – СВБ), або передати свою відповідальність іншій СВБ, шляхом входження до балансуєчої групи. ОСП врегулює небаланси електричної енергії із СВБ, у порядку, визначеному Законом та правилами ринку.

Положеннями абзацу одинадцятого пункту 1.1.2 глави 1.1 розділу I Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку) визначено, що суб'єкт господарювання набуває статусу учасника ринку при укладанні договору про врегулювання небалансів електричної енергії.

Разом з цим, главою 1.5 розділу I Правил ринку визначено порядок створення, реєстрації та припинення функціонування балансуєчих груп.

Так, усі учасники ринку, крім споживачів, які купують електричну енергію за договорами про постачання електричної енергії споживачу, несуть відповідальність за свої небаланси електричної енергії, для чого кожен учасник ринку зобов'язаний стати СВБ або передати свою фінансову відповідальність за небаланси іншій СВБ шляхом входження до її балансуєчої групи на підставі укладення/приєднання до відповідного договору.

Якщо учасник ринку передає свою фінансову відповідальність за небаланси іншій СВБ шляхом входження до її балансуєчої групи, договір про врегулювання небалансів, укладений між ОСП та цим учасником ринку, призупиняє свою дію в частині фінансової відповідальності за небаланси на час дії договору щодо участі в балансуєчій групі.

Разом з цим, відповідно до пункту 1.5.14 глави 1.5 розділу I Правил ринку, адміністратор розрахунків (далі – АР) має право в односторонньому порядку поновити дію договорів про врегулювання небалансів електричної енергії для

УВ
НКРЕКП
№1107-22.1.1/26 від 03.06.2026
КЕП: Сідоров І. В. 03.06.2026 13:47
3FAA9288358EC00304000000A322320033BFE200
Сертифікат дійсний з 07.04.2025 до 05.04.2027 10:28

всіх учасників ринку, які входять до складу балансуєчої групи СВБ, що не виконує вимоги цих Правил, про що члени балансуєчої групи повинні бути повідомлені за два дні до настання таких змін.

Так, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), отримала лист від Антимонопольного комітету України (далі – АМКУ) від 24.12.2025 № 001-29.1/07-13745є про направлення копії рекомендацій АМКУ щодо здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (далі – Рекомендація АМКУ).

Рекомендацією АМКУ передбачено необхідність визначення положеннями Правил ринку вичерпного переліку випадків, у разі настання яких ОСП (у ролі АР) буде зобов'язаний в односторонньому порядку поновити дію договорів про врегулювання небалансів електричної енергії між ОСП та учасниками ринку, які входять до балансуєчої групи СВБ.

Відповідно до Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та Закону України «Про захист економічної конкуренції» Рекомендація АМКУ є обов'язковою до розгляду органами чи особами, яким вони надані.

При цьому, відповідно до частини другої статті 2 Закону, Правила ринку, кодекс системи передачі та кодекс комерційного обліку розробляються і адмініструються оператором системи передачі та затверджуються Регулятором.

У свою чергу, НЕК «Укренерго» листом від 19 січня 2026 року № 01/3722 було надано пропозиції щодо внесення змін до Правил ринку, у частині визначення вичерпного переліку випадків, у разі настання яких ОСП (у ролі АР) буде зобов'язаний в односторонньому порядку поновити дію договорів про врегулювання небалансів електричної енергії між ОСП та учасниками ринку, які входять до балансуєчої групи СВБ, уточнення положень щодо делегування фінансової відповідальності агрегатору, а також удосконалення положень низки типових форм договорів, що є додатками до Правил ринку, шляхом уточнення переліку випадків, у разі настання яких ОСП буде мати право розірвати такі договори в односторонньому порядку.

Крім цього, ТОВ «Українська енергетична біржа» листом від 24.02.2026 № 24/02-436 надано Регулятору пропозиції щодо внесення змін до Правил ринку стосовно удосконалення механізму інтеграції між платформами ОСП та організатора електронних аукціонів у частині отримання інформації щодо зареєстрованих на платформі ОСП обсягів купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, укладеними за результатами електронних аукціонів, з метою сприяння своєчасному виконанню організаторами електронних аукціонів заходів щодо забезпечення виконання зобов'язань за двосторонніми договорами, укладеними на відповідних платформах.

Також, до НКРЕКП листом від 17.02.2026 № 41/632 звернувся ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» стосовно надання роз'яснень у частині розрахунку послуги із забезпечення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел (далі – послуга). У свою чергу, НКРЕКП з метою

всебічного опрацювання питання було проведено робочу зустріч із представниками НЕК «УКРЕНЕРГО» та ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» стосовно практичних питань, які виникають під час надання послуги. На зазначеній робочій зустрічі представниками ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» було запропоновано внести зміни до Правил ринку щодо відміни зобов'язання забезпечення коштів на рахунках ескроу за результатами декадних звітів СВБ, оскільки джерело для оплати вартості негативного небалансу з'являється у ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», зокрема за результатами нарахування частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуєної групи гарантованого покупця, а списання коштів ОСП здійснюється відповідно до місячного звіту СВБ.

Ураховуючи викладене, НКРЕКП, на засіданні, яке проводилось 17 березня 2026 року у формі відкритого слухання, схвалила проєкт рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, постанову НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку» (далі – Проєкт постанови), яким передбачається:

визначення вичерпного переліку випадків, у разі настання яких ОСП (у ролі АР) зобов'язаний в односторонньому порядку поновити дію договорів про врегулювання небалансів електричної енергії між ОСП та учасниками ринку, які входять до балансуєної групи СВБ;

удосконалення положень низки типових форм договорів, що є додатками до Правил ринку, шляхом уточнення переліку випадків, у разі настання яких ОСП буде мати право розірвати такі договори в односторонньому порядку;

запровадження механізму обміну інформацією між платформами ОСП та організатора електронних аукціонів купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, у частині реєстрації двосторонніх договорів на електронній платформі ОСП, укладених на платформі відповідних організаторів електронних аукціонів;

виключення зобов'язання гарантованого покупця забезпечувати кошти на ескроу рахунку СВБ за результатами декади, у зв'язку із покладенням на нього спеціальних обов'язків забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, включаючи забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії;

зміни розміру коефіцієнту врахування заборгованості при наданні фінансової гарантії СВБ;

інших редакційних уточнень та змін.

Разом з цим, Проєкт постанови згідно зі статтею 15 Закону про НКРЕКП, має ознаки регуляторного акта та з метою одержання зауважень та пропозицій від інших органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб, був оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП за посиланням: <https://www.nerc.gov.ua/news/oprilyudnyuyetsya-proekt-postanovi-shcho-maye-oznaki-regulyatornogo-akta-zmini-do-pravil-rinku>.

Відповідно до положень Закону про НКРЕКП та Порядку проведення відкритого обговорення проєктів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866, 30 квітня 2026 року відбулись відкриті обговорення отриманих Регулятором від заінтересованих сторін зауважень та пропозицій до Проєкту постанови, за результатами якого було складено протокол відкритого обговорення разом з таблицею узгоджених пропозицій та їх обґрунтуванням, який оприлюднено на офіційному вебсайті НКРЕКП за посиланням: <https://www.nerc.gov.ua/news/opryliudniuiutsia-rezultaty-vidkrytoho-obhovorennia-proiektu-rishennia-shchodo-zatverdzhennia-zmin-do-pravyl-rynku>.

Разом з цим, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом № 01/34453 від 29.05.2026 надано пропозиції стосовно набрання чинності положень Проєкту постанови щодо запровадження механізму обміну інформацією між платформами ОСП та організатора електронних аукціонів купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, відповідно до яких, орієнтовний строк реалізації зазначених положень становить 2 місяці.

Водночас, згідно з частиною другою статті 2 Закону про ринок, проєкти правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексів системи передачі та систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію, підлягають погодженню з Антимонопольним комітетом України.

У свою чергу, Проєкт постанови погоджений листом Антимонопольного комітету України від 01.06.2026 № 128-06/01-191-НПА.

Ураховуючи зазначене, Департамент енергоринку пропонує до прийняття Проєкт постанови.

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про затвердження Змін
до Правил ринку

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Зміни), що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, крім пункту 2 Змін, який набирає чинності з 10 серпня 2026 року.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Національної комісії,
що здійснює державне
регулювання у сферах
енергетики та комунальних
послуг

№ _____

Зміни до Правил ринку

1. У розділі I:

1) у главі 1.3:

абзац другий пункту 1.3.2 викласти в такій редакції:

«Укласти договір про врегулювання небалансів електричної енергії можуть лише суб'єкти господарювання, які зареєстровані як учасники оптового енергетичного ринку, за виключенням суб'єктів господарювання, які відповідно до Порядку реєстрації учасників оптового енергетичного ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 04 жовтня 2023 року № 1812 (далі – Порядок реєстрації), реєструються як учасники оптового енергетичного ринку в добровільному порядку.»;

підпункт 9 пункту 1.3.6 доповнити знаками та словами «(за наявності)»;

2) пункт 1.5.14 глави 1.5 викласти в такій редакції:

«1.5.14. У випадку розірвання договору про врегулювання небалансів електричної енергії, укладеного між ОСП та учасником ринку, ОСП (у ролі АР) з 00 годин 00 хвилин наступного дня за днем розірвання такого договору виключає такого учасника ринку зі складу балансуючої групи СВБ. Якщо учасник ринку, договір про врегулювання небалансів електричної енергії якого розірвано, є СВБ балансуючої групи, ОСП (у ролі АР) з 00 годин 00 хвилин наступного дня за днем розірвання такого договору поновлює дію договорів про врегулювання небалансів електричної енергії для всіх учасників ринку, які входять до складу балансуючої групи цього учасника ринку.

Якщо СВБ набула статусу «Дефолтний», ОСП (у ролі АР) з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем набуття такою СВБ статусу «Дефолтний», зобов'язаний в односторонньому порядку поновити дію договорів про врегулювання небалансів електричної енергії для всіх учасників ринку, які входять до складу балансуючої групи такої СВБ.

ОСП (у ролі АР) зобов'язаний в односторонньому порядку поновити дію договору про врегулювання небалансів електричної енергії учасника ринку, який передав свою фінансову відповідальність за небаланси іншій СВБ шляхом входження до її балансуючої групи, щодо якого правоохоронними органами надано ОСП відомості про накладення арешту на кошти на рахунку учасника ринку (що підтверджується копією ухвали про арешт майна), починаючи з

00 годин 00 хвилин третього торгового дня d, після дня отримання ОСП інформації про накладення арешту на кошти на рахунок учасника ринку.

У випадку одностороннього поновлення ОСП дії договору про врегулювання небалансів електричної енергії з учасником ринку з підстав, визначених цим пунктом, AP зобов'язаний повідомити про це СВБ та учасника ринку, що входить до його балансуєної групи, не пізніше дати настання такої події.

У випадку розірвання договору про врегулювання небалансів електричної енергії, укладеного з ОСП, або набуття статусу «Дефолтний» учасником ринку, який є агрегатором, ОСП (у ролі AP) в односторонньому порядку виключає електроустановки учасників агрегованої групи зі складу одиниць агрегації такого агрегатора, про що агрегатор та учасники ринку, електроустановки, яких включені до складу його одиниць агрегації, мають бути проінформовані не пізніше дати настання такої події. Таке виключення відбувається, починаючи з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем настання такої події.

У випадку розірвання договору про врегулювання небалансів електричної енергії з учасником ринку, електроустановки якого включені до складу одиниць агрегації агрегатора, ОСП (у ролі AP) в односторонньому порядку виключає електроустановки цього учасника ринку зі складу одиниць агрегації агрегатора, про що агрегатор і такий учасник ринку мають бути проінформовані не пізніше дати настання такої події. Таке виключення відбувається, починаючи з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем настання такої події.».

2. Главу 2.2 розділу II доповнити новим пунктом такого змісту:

«2.2.12. ОСП за запитом організатора електронного аукціону з продажу електричної енергії за ДД, не пізніше ніж через дві години після часу закриття воріт для реєстрації ДД, здійснює аналіз фактичних обсягів купівлі-продажу, зареєстрованих у СУР учасниками ринку, щодо яких ОСП отримано запит.

За результатами такого аналізу ОСП повідомляє організатору електронного аукціону про факт наявності або відсутності номінації за ДД, зареєстрованими такими учасниками в СУР.

ОСП надає організатору електронного аукціону інформацію про фактичний обсяг купівлі-продажу за ДД, зареєстрований у СУР, у разі якщо обсяг купівлі-продажу за ДД, зареєстрований учасниками ринку в СУР, є меншим або дорівнює обсягу купівлі-продажу за ДД, укладеними за результатами електронного аукціону, та виключно за умови наявності письмової згоди сторін ДД на передачу такої інформації організатору електронного аукціону.

Алгоритм інформаційної взаємодії між ОСП та організатором електронного аукціону з продажу електричної енергії за ДД визначається ОСП та відповідним організатором електронного аукціону з продажу електричної енергії за ДД.».

3. В абзаці чотирнадцятому пункту 5.13.2 глави 5.13 розділу V аббревіатуру «ОСР» замінити словами «відповідним оператором системи», а після слова та

аббревіатури «до ОСП» доповнити знаками, словами та аббревіатурою «(у ролі АР)».

4. В абзаці одинадцятому пункту 6.1.11 глави 6.1 розділу VI після слова «рівень» доповнити словом «врахування», а цифри та знак «0,8» замінити цифрами та знаком «0,5».

5. У главі 7.3 розділу VII:

1) у пункті 7.3.1:

абзац перший після слова та аббревіатури «звіт СВБ» доповнити знаками та словами «, крім гарантованого покупця,»;

в абзаці другому аббревіатуру та слово «СВБ зобов'язана» замінити аббревіатурою, знаками та словами «СВБ, крім гарантованого покупця, зобов'язана»;

2) у пункті 7.3.3:

абзац перший після слова та аббревіатури «звіт СВБ» доповнити знаками та словами «, крім гарантованого покупця,»;

в абзаці шостому аббревіатуру та слово «СВБ зобов'язана» замінити аббревіатурою, знаками та словами «СВБ, крім гарантованого покупця, зобов'язана».

6. У додатку 1:

1) пункт 3.3 глави 3 доповнити двома новими підпунктами такого змісту:

«9) поновлювати дію цього Договору в частині відповідальності за небаланси електричної енергії у випадках та в порядку, передбачених Правилами ринку;

10) виключати електроустановки зі складу одиниць агрегації агрегованої групи у випадках та в порядку, передбачених Правилами ринку.»;

2) підпункт 3 пункту 9.4 глави 9 доповнити знаками та словами «, за виключенням суб'єктів господарювання, які відповідно до Порядку реєстрації реєструються як учасники оптового енергетичного ринку в добровільному порядку.».

7. Абзац чотирнадцятий додатка 2 після слова «ринку» доповнити знаками та словами «(за наявності)».

8. Пункт 12.4 глави 12 додатка 3 доповнити новим підпунктом такого змісту:

«3) припинено державну реєстрацію суб'єкта господарювання, що є Стороною цього Договору.

ОСП не направляє повідомлення про розірвання договору у випадках припинення юридичної особи, що є Стороною цього Договору, у результаті її ліквідації. У такому разі датою розірвання договору вважається дата внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань про припинення юридичної особи, за умови внесення запису до такого реєстру раніше настання випадків, передбачених підпунктами 1 та 2 цього пункту.».

9. Пункт 12.4 глави 12 додатка 4 доповнити новим підпунктом такого змісту:

«3) припинено державну реєстрацію суб'єкта господарювання, що є Стороною цього Договору.

ОСП не направляє повідомлення про розірвання договору у випадках припинення юридичної особи, що є Стороною цього Договору, у результаті її ліквідації. У такому разі датою розірвання договору вважається дата внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань про припинення юридичної особи, за умови внесення запису до такого реєстру раніше настання випадків, передбачених підпунктами 1 та 2 цього пункту.».

10. Пункт 12.4 глави 12 додатка 5 доповнити новим підпунктом такого змісту:

«3) припинено державну реєстрацію суб'єкта господарювання, що є Стороною цього Договору.

ОСП не направляє повідомлення про розірвання договору у випадках припинення юридичної особи, що є Стороною цього Договору, у результаті її ліквідації. У такому разі датою розірвання договору вважається дата внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань про припинення юридичної особи, за умови внесення запису до такого реєстру раніше настання випадків, передбачених підпунктами 1 та 2 цього пункту.».

11. Пункт 9.4 глави 9 додатка 7 викласти в такій редакції:

«9.4. Розірвання цього Договору в односторонньому порядку відбувається шляхом направлення повідомлення, якщо одна зі Сторін втрачає статус учасника ринку електричної енергії (з дати втрати статусу учасника ринку електричної енергії). В іншому випадку цей Договір припиняється з дати набрання законної сили рішенням суду про розірвання цього Договору або у разі припинення державної реєстрації суб'єкта господарювання, що є Стороною цього Договору.

ОСП не направляє повідомлення про розірвання договору у випадках припинення юридичної особи, що є Стороною цього Договору, у результаті її ліквідації. У такому разі датою розірвання договору вважається дата внесення

відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань про припинення юридичної особи.».
